

Hvis hesten får muk

Vintermånederne er muk-sæson, men det er nemt at forebygge

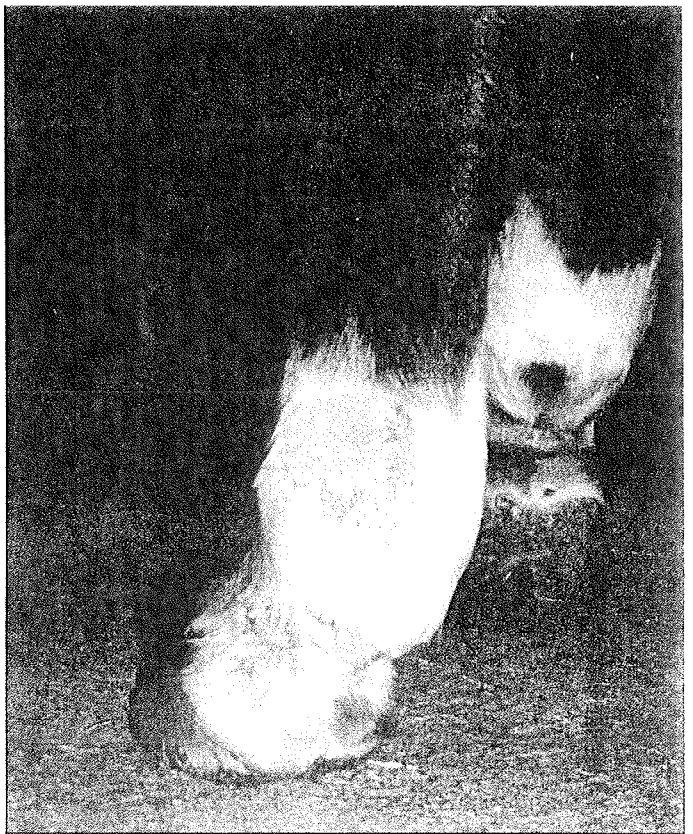
Af Mogens Højholdt Hansen

Eksem og overfladisk hudbetændelse på den nederste del af lemmerne hos hesten sammenfattes under betegnelsen muk. Den ses hyppigst i kodebøjningen og tilgrænsende hudpartier, og især på lyst behårede ben. Desuden oftere hos nogle heste end hos andre.

Lidelsen skyldes påvirkning af huden i længere tid af fugt og/eller snavs, hvor-

for den mest ses i efterårs- og vintermånederne, fordi hestene går i pløre og/eller langt, vådt græs. I begyndelsen er huden rød, øm og irriteret. Senere kommer der skorpedækkede, mere eller mindre væskende sår. Sårene breder sig til større og større hudområder, afhængigt af hvor lang tid der går, inden en behandling bliver påbegyndt.

Ofte ses en hævelse omkring koden. Den er ikke øm og forsvinder en del, når hesten bliver rørt. Den skyldes nedsat blodcirkulation, grundet sårhævelsen. I nogle tilfælde inficeres sårene med bakterier (dermatophilus eller stafylokokker), og hævelsen bliver øm og mere udtalt, og i enkelte tilfælde går infektionen videre til lymfebanerne

På venstre bagben ses et stort sår over og et mindre under koden. På højre bagben skimtes et sår på tværs af hele kodebøjningen.

(rosen eller lymfangitis), og hævelsen breder sig videre op på piben eller til hele benet.

Rene ben

Forebyggende er det vigtigt, at hestens ben holdes rene og tørre. Har den været i pløre på rideturen eller på græsmarken, skylles benene rene med koldt vand.

Går den i marken i langt, vådt græs, må dette slås, eller hesten må holdes inde en del af dagen.

Det er gerne på de samme tidspunkter af året, og på de samme heste, at lidelsen viser sig, hvilket gør forebyggelse lettere.

Infektioner

Hvis der alligevel opstår

Ormene skal behandles nu

Af Mogens Højholdt Hansen

Tiden er snart inde til ormebehandling - det er den i øvrigt flere gange om året, for hesten har nemlig altid orm, ligegyldigt hvor mange gange, den har været behandlet.

De almindeligste orm hos heste er spoleorm, blodorm, haleorm, hestebremselarver, trådorm og, mere sjældent, bændelorm og lungeorm.

Ormene udvikler sig til kønsmodenhed i hestens organer. Ormeæggene afgår

med gødningen, hvorfra de spredes til omgivelserne, og hesten inficeres igen ved at æde græs eller strøelse, der er befængt med disse æg. Men ved passende bekæmpelse kan man holde koncentrationen af orm i hestens krop, og smittepresset i omgivelserne, så langt nede, at hestens helbredstilstand ikke påvirkes (kolik, hoste, utrivlighed, blodmangel, afmagring).

Sådan skal det gøres

Behandlingsvejledning:
Drægtige hopper: Sidste

gang 8-14 dage før foling.
Føl: Hver 4. uge fra fire uger gamle til de er 1/2 år.

Ungheste og voksne heste: Hver 8. uge, bl.a. 8-14 dage før udbinding.

En gang om året - i tiden november-januar - skal alle heste behandles for hestebremselarver. Eneste virksomme midler er Eqvalan og Atgard. De virker også på de øvrige orm.

Resten af året kan bruges Banminth eller benzimidazol (Panacur, Vermox, Rintal). De tre sidstnævnte indeholder samme virksomme stof, så det hjælper ikke

at skifte mellem dem. Der har desuden vist sig resistens hos ormene mod disse tre midler.

I sjældnere tilfælde ses angreb af bændelorm. Her behandles med dobbelt dosis Banminth.

Ved lungeorm (hos heste, der græsser med æsler) bruges bedst Panacur i fem dage i træk.

Mogens Højholdt Hansen er dyrlæge på Sottrup Hestehospital ved Sommersted

sår, renses de med en jodopløsning, f.eks. Iobac vet. (ikke jodspiritus) og påføres to gange dagligt et tyndt lag salve, indeholdende antibiotica og cortisone. Der er i tidens løb brugt mange midler, men denne behandling er afgjort den bedste.

Er der infektion ud over lokalt i sårene, må hesten naturligvis behandles med antibiotica i indsprøjtning, og hvis hesten ikke allerede er stivkrampevaccineret, bør den have stivkrampeserum. Kun hvis væske fra sårene, eller overskydende salve, gør huden fedtet og snavset, må vask med en mild sæbe benyttes, og det er da vigtigt, at sæben afskylles grundigt, da sårhelingen ellers forhales.

Det er naturligt, at hesten skal have boksro i passende tid, hvis såret har et større omfang, eller der er en infektion. I tvivlstilfælde bør altid tilkaldes dyrlæge.

Ved større sårddannelser kan der komme så megen ardannelse, at huden bliver mindre smidig og mindre modstandsdygtig over for nye angreb, og en del af hævelsen kan blive permanent.

Skabmuk

En langt mindre hyppig form for muk er skabmuk. Den ses især hos de svære hesteracer, med kraftig behåring på benene, og skyldes skabmider, der borer sig ind i huden fra hasen og nedefter og eventuelt også på forbenene fra knæet og nedefter. Den viser sig ved kraftig kløe, - hesten står og stamper eller sparker eller gnider benene mod hinanden. Huden er små-nopret, rød og irriteret. Denne skabform er smitsom og behandles med indgnidning af huden med dixanthogenolie én gang ugentligt i to-tre uger. Ofte er det nødvendigt at klippe hårene for at kunne behandle huden effektivt.

Mogens Højholdt Hansen er dyrlæge på Sottrup Hestehospital ved Sommersted.